

haer vergheuen ic ver-
gheet haer dese reple.
mer wachts haer voort
daen. want haer werck
was quaet eē te doē do-
dē willen dyc haer noyt
en mēsoede. het was eē
valsche daet. Met dese
woordē schieden si van
malcanderē. en eslytes
machte hē ghereet om
te rēdē ten ternoye. met
margrietē en met euac.
en met sinen vader.

Des tijt en meer dā tijt dat ic gae
by mīnē vader en biddē hē een
bede. wāt dē tijt naect seer vandē ter-
noye. aldus so moet ic mi haestē Met
desele woordē quā hem sijn vader int
ghemoet die hy groete alsoot wel be-
hoodlich was een hōne sinen vader te
doen. en eslytes die viel op sijn knpen
en badt sinē vader een bede. dat was
om dat margrieta van limbourch me-
de mochte reple in dē voorlepdē ter-
noye. en daer aē sien die hoghe sceste
ende die costelike triumphē diemen in
des keplers hof bedruuen sal. Die va-
der dit hoende vā sinen sone eslytes
gaffer consent toe. en hi was dies wel
te vreden ende seyde. v eslytes sone he
haelt nu eere en prijs wāt twerter te
doene. Eslytes antwoorde. beminde
vader in mi en sal gheen ghebrec sijn
haer ter eeren die ic mede voerē sal. so
sal ich daer thonē en laten blēckē wat
mij cracht vermach. Die vader seyde
sone ghi spieect wel. mer ghi moet late
dalen uwen conighē moet vā uwer
moeder. al wilde si margrieten doen
dodē dat is haer nu leedr. aldus sone
vergeuet haer. o lieue vader god wilt

Hoe die kepler en sijn dochter erele-
bia alle die heerē ontfingē die tottē ter-
noye quamē. **D**ar. xxxi. capittel.

Oetla erelebia mīn weerdighe
dochter schone. en ghi edel mā-
nen vā mīnē vricke. segt mi hoe ist is
die ghereetschape al bestelt so datter
niet en faelgiert. waer sijn mī her autē
ten doeste bi mi comē. Erelebia seyde
o vader here siet waer si comē ter salē
in gestreke. Met deser themē quamē
die her autē in die sale. en sy groetē dē
kepler en alle sijn geselschap. Die ke-
pler dedese op staē en seyde. ita segt mī
hebdy alle ontfelste bestelt vā hauere
en hōp. en bescreuē al ome daer die he-
ren logierē sullē dier comē sijn Die he-
rauten antwoorde dē keplerlike ma-
ielstē en seide. wi hebbē os beste met
den hooftmeesters gedaen. en al ome
die logusen bescreuē wāt tis onomelic
watter edel mā nē vergaderē Die kei-
ser en sijn dochter vbiuden hē seer als
sijt hoordē. en si vracdē wiet waren
Doē seyden die her autē. daer is die co-
ninc vā armenie m; sinē stare. die her-
toge vā poelgen. die hertoge vā cala-
berē. die conic vā swedē. die conic vā

*Hoe Etsijtes sinen vader badt dat Margrieta mocht
mede varen, dat hi consenteerde.*

Dat .xxx. capittel.

[d5va] “Tes tijt ende meer dan tijt dat ic gae by mijnen vader ende bidden hem een bede, want den tijt naect seer vanden ternoye. Aldus so moet ic mi haesten!”

Met desen woorden quam hem sijn vader int ghemoet, die hy groete alsoot wel behoorlick was een kijnt sinen vader te doen. Ende Etsijtes die viel op sijn knyen ende badt sinen vader een bede, dat was om dat Margrieta van Limborch mede mochte reysen inden voorseyden ternoye ende daer aensien die hoghe feeste ende die costelike triumphe diemen in des keyzers hof bedriven sal.

Die vader dit horende van sinen sone Etsijtes, gaffer consent toe, ende hi was dies wel te vreden ende seyde: “O, Etsijtes sone, behaelt nu eere ende prijs, want twerter te doene!”¹

Etsijtes antwoorde: “Beminde vader, in mi en sal gheen ghebrec sijn, haer ter eeren die ic mede voeren sal. So sal ick daer thonen ende laten blijcken wat mijn cracht vermach.”

Die vader seyde: “Sone, ghi spreect wel. Mer ghi moet laten dalen uwen tornighen moet van uwer moeder. Al wilde si Margrieten doen doden, dat is haer nu leedt. Aldus sone, vergevet haer!”

“O, lieve vader, God wilt [d5vb] haer vergheven! Ic vergheeft haer dese reyse,² mer wachts³ haer voort daen.⁴ Want haer werck was quaet: een te doen doden willen dye haer noyt en mesdede. Het was een valsche daet!”

Met dese woorden schieden si van malcanderen, ende Etsijtes maeckte hem ghereet om te rijden ten ternoye met Margrieten ende met Evac ende met sinen vader.

---

1. twerter te doene!: dit is uw kans / nu gaat het erom!

2. reyse: keer

3. wachts haer: ben voor haar op mijn hoede

4. voort daen: voortaan

*Hoe die keyser ende sijn dochter Eresebia alle die heeren
ontfingen die totten ternoye quamen.*

Dat .XXXI. capittel.

“Ortsa,¹ Eresebia, mijn weerdighe dochter schone, ende ghi edel mannen van mijnen rijcke, segt mi, hoe ist? Is die ghereetschape al bestelt² so datter niet en faelgiert?³ Waer sijn mijn herauten? Doetse bi mi comen!”

Eresebia seyde: “O, vader here, siet waer si comen ter salen in gestreken!”

Met deser themen⁴ quamen die herauten in die sale, ende sy groeten den keyser ende alle sijn geselschap. Die keyser dedese op staen ende seyde: “Tsa, segt my, hebby alle ostelrije⁵ bestelt van havere ende hoy ende bescreven⁶ al omme, daer die heren logieren sullen dier comen sijn?”

Die herauten antwoorden den keyserlike majesteyt ende seiden: “Wi hebben ons beste met den hoofmeesters gedaen ende al omme die logijsen bescreven, want tis onnomelic⁷ watter edel mannen vergaderen.”

Die keiser ende sijn dochter verblijden hem seer als sijt hoorden, ende si vraechden wiet waren.

Doen seyden die herauten: “Daer is die coninc van Armenien met sinen state, die hertoge van Poelgen,⁸ die hertoge van Calaberen,⁹ die coninc van Sweden, die coninc van [d6ra] Crackouwen, die grave van Athenen is ooc op die vaert met Etsijtes, sinen sone, ende veel edel mannen, so dattet tghetal waer quaet¹⁰ te noemen.”

---

1. Ortsa: Or ça (Frans: Wel nu)

2. Is die ghereetschape al bestelt: Is alles geregeld?

3. faelgiert: ontbreekt

4. Met deser themen: Terwijl dit gesprek plaatsvond

5. ostelrije: herberg

6. bescreven: geadministreerd

7. onnomelic: onnoemlijk (veel)

8. Poelgen: Apulië

9. Calaberen: Calabria

10. quaet: moeilijk

crackouwē. die graue vā athenen is
 ooc op die vaert met etsijtes sijnē sone
 en veel edel mānen. so dattet eghetal
 waerquaet te noemē. Die keyser dit
 hoernde verbljide seer vandē volcke
 dat si so ghewillich warē tot sijnē dien
 ste. en hi deet ooc daer omē waert dat
 hi noos vandē turckē hadde dat si hē
 te hadt bñstant doē soude. Doe beual
 hi den heraut dat hi trompet slaē sou
 de dat als moighē den dach. elc soude
 comē ter vespertjē. en hē tierlic ver
 thonen voor die vrouwē. Die heraut
 seide heere dat doe ic gaerne. en ghinc
 dat trompet doē slaen. ter wjlen dat
 men trompet sloech. so hoorde men
 groot gheruchte vā paerdē en edele
 mānen. Die keiser vraechde wie dat
 dat was. doe sepdē dander herauten
 dattet was die graue vā athenen die
 quā voor aen gheredē. met. cccc. paer
 den vā cenre cleedinge. Daer nae et
 sijtes sijn sone met. ccc. paerdē. alle die
 edelen ghecleet met gouden lakenen.
 En euac sijn neue met. h. paerdē. die
 edelen ghecleet met fluwele en semijit.
 Doe quā des graue wijf etsijtes moe
 der mit hōderi camerierē. al op witte
 genetten. elck cameriere ghecleet met
 roden fluwele. die mouwē doorkit
 met peerlen en costelike ghesteenten.
 Margrieta quā achter die grauinne
 op een witte hackenepē. en si sadt al
 int goudē lakē. haer parcesel behan
 ghen met costeliken ghesteenten. het
 en scheen gheen mēsche mer een god
 dinne. Si hadde. xij. camerieren ghe
 cleet met buunē fluwele. sittende elck
 op eenē tellen aer. en elc hadde eē lac
 kare bi haer lopende. die seere costelic
 warē int habit al vā eender cleedin
 ghe. en dit hadde etsijtes al doē doen.

en dat doer die liefde vā margrieten
 Die keyser en sijn dochter en vele he
 ren maechdē en vrouwen laghen ter
 cynnē en saghe dese triumphē passe
 rende des graue staet vā athenē. dat
 hē elck verwonderde int sien. hoe die
 graue die grote costelicheit conde ghe
 doē die daer gedaen was. aē ridders
 ioncheren en paggien. maechden en
 vrouwen. Die graue en alle die herē
 warē beweecht van die herautē also
 die keiser belast hadde in haer herber
 ghe. Doe si af gesetē warē ontbootsē
 die keyser te houē te comē bi sijn ke
 serlike maiestept om te triumpheren
 Doe sepdē die graue etsijtes sone hoe
 behaecht v dit. en hoe behaecht v die
 keyser en sijn maiestept. en wat segdi
 en heeft hi niet een schoō dochter lief
 lic en een pegelijc behagende. Daer
 op dat etsijtes antwoorde en sepdē. si
 is schone heer vader en lieflic onghē
 blameert. mer hi dochte in hem seluē
 margrieta was vele schoonder ende
 playsantgr. mer dat hielt hi voor den
 vader verholē. Doe seide die vader
 sone volcht mi met uwen ionghers.
 en mit uwē state ten pallaple vandē
 keyser die ons ontboden heeft om te
 triumphē. Etsijtes antwoorde gaer
 ne vader. aldus passerde si met scho
 nen state. nae solaes vanden keyser
 die graue en etsijtes ende euac. Daer
 nae die grauinne met haren state. en
 margrieta met haren maechden. al
 dus quamen si tierlic te houē. daerse
 die keiser en sijn dochter met sijnē sta
 te werdelike ontfinc. Daer ghinc mē
 wassche. en die keiser ginc sittē in sijn
 maiestept. die graue bi hē en etsijtes.
 euac en ander princen die daer warē
 Des keisers docht erefelia sat mettē

Die keyser dit horende, verblijde seer vanden volcke dat si so ghewillich waren tot sinen dienste – ende hi deet ooc daer omme: waert dat hi noot vanden Turcken hadde, dat si hem te badt bijstant doen soudē. Doen beval hi den heraut dat hi trompet slaen¹ soude dat als² morghen den dach elc soude comen ter vesperijen³ ende hem cierlicx verthonen voor die vrouwen.

Die heraut seide: “Heere, dat doe ic gaerne,” ende ghinc dat trompet doen slaen.

Ter wijlen dat men trompet sloech, soe hoorde men groot gheruchte van paerden ende edele mannen. Die keiser vraechde wie dat dat was. Doe seyden dander herauten dattet was die grave van Athenen, die quam voor aen ghereden met .CCCC. paerden van eenre cleedinge.⁴ Daer nae Etsijtes, sijn sone, met .CCC. paerden, alle die edelen ghecleet met gouden lakenen. Ende Evac, sijn neve, met .IJ.^c paerden, die edelen gecleet met fluweele ende semijt.⁵ Doe quam des graven wijf, Etsijtes moeder, mit hondert camerieren al op witte genetten,⁶ elck cameriere ghecleet met roden fluweele, die mouwen doorstict met peerlen ende costeliken ghesteenten. Margrieta quam achter die gravinne op een witte hackeneye,⁷ ende si sadt al int gouden laken, haer pareersel⁸ behanghen met costeliken ghesteenten. Het en scheen gheen mensche mer een goddinne! Si hadde .XIJ. camerieren ghecleet met brunen fluweele, sittende elck op eenen tellenaer,⁹ ende elc hadde een lackaye¹⁰ bi haer lopende, die seere costelic waren int habijt, al van eender cleedinghe, ende dit hadde Etsijtes al doen doen, [d6rb] ende dat doer die liefde van Margrieten.

---

1. slaen: blazen

2. dat als: op dat

3. ter vesperijen: parade, presentatie

4. Uniforme kledij was hett summum van middeleeuwse rijkdom en luxe.

5. semijt (gebruikelijk is ‘samijt’): velours

6. genetten: kleine Spaanse paarden, ideaal voor vrouwen

7. hackeneye: klein paard met zachte gang, ideaal voor vrouwen

8. pareersel: gewaad

9. tellenaer: lett. telganger — bedoeld is een paard met een zachte gang, speciaal voor vrouwen

10. lackaye: lakei

Die keyser ende sijn dochter ende vele heren, maechden ende vrouwen laghen ter tynnen¹ ende saghen dese triumphe² passerende, des graven staet van Athenen, dat hem elck verwonderde int sien hoe die grave die grote costelicheit conde ghedoen die daer gedaen was, aen ridders, joncheren ende paygien, maechden ende vrouwen. Die grave ende alle die heren waren beweecht³ van die herauten, also die keiser belast hadde, in haer herberghe.

Doe si af geseten waren, ontbootse die keyser te hove te comen bi sijn keyserlike majesteit om te triumpheren.

Doe seyde die grave: “Etsijtes sone, hoe behaecht u dit, ende hoe behaecht u die keyser ende sijn majesteit? Ende wat segdi? En heeft hi niet een schoon dochter, lieflijk ende een yegelijk behagende?”

Daer op dat Etsijtes antwoorde ende seyde: “Si is schone, heer vader, ende lieflic, ongheblameert.” Mer hi dochte in hem selven: Margrieta was vele schoonder ende playsanter! Mer dat hielt hi voor den vader verholen.

Doe seide die vader: “Sone, volcht mi met uwen jonghers ende mit uwen state ten pallayse vanden keyser die ons ontboden heeft, om te triumpheren!”

Etsijtes antwoorde: “Gaerne vader!”

Aldus passeerden si met schonen state nae tsolaes vanden keyser,⁴ die grave ende Etsijtes ende Evac. Daer nae die gravinne met haren state ende Margrieta met haren maechden. Aldus quamen si cierlick te hove, daerse die keiser ende sijn dochter met sinen state weerdeliken ontfinck. Daer ghinc men wasschen,⁵ ende die keiser ginc sitten in sijn majesteit,⁶ die grave bi hem ende Etsijtes, Evac ende ander princen die daer waren. Des keisers dochter Eresebia sat metten [d6va] maechden alleen, ende si dede Margrieten bi haer sitten. Dat behaechde Etsijtes wel – mer die gravinne niet, want si droech haet

---

1. laghen ter tynnen: bevonden zich bovenop de muren van het paleis

2. triumphe: (feestelijke) optocht

3. beweecht: begeleid, vergezeld

4. nae tsolaes vanden keyser: tot groot plezier van de keizer

5. wasschen: de handen wassen (om te samen te kunnen eten)

6. in sijn majesteit: met alle hiërarchische pracht en praal

ende nijt om datmen Margrieten also eerde boven haer, want si Margrieten noch quade jonste droech.

Si aten ende si droncken ende maeckten goede ciere, ghelijc men in hoven van eeren gewoonlic is. Ende nae die maeltijt ghincmen dansen ende bedriven ghenoechte van allen hof dansen, daer hem Etsijtes so in hadde,¹ dats hem elck lof ende eer toe seyde.

Die keyser verblijde in die groote triumphe die daer was bedreven, ende so deden ooc alle die heren ende die princen ende al datter was in die sale.

Des savents ten banckette soe quam te hove die coninc van Crackouwen ende die coninc van Armenien, die hertoghe van Poelgen ende van Calaberen, die coninc van Napels, so dat daer bedreven was seer grote triumphe. Ende men sach meer op Margrieten van Lymborch dant dede op al datter was. Nochtans waren daer vele schoone maechden ende vrouwen. Mer Margrietens schoonheyt nam verre uut boven alle dander.

Daer was een grote plasance van heeren ende van vrouwen. Daer was bedreven een grote costelicheyt. Daer was alle maniere van venesoene,² alle manieren van ghebacke,³ sukereye,⁴ geleye,⁵ sormechteye⁶ ende al dat tot sulcken heren hove dient.

Die vremde heren saghen seer op Etsijtes om dat hy altoos ontrent Margarieten was. Si peynsden – alst waer was – dat hijse seer lief hadde, ende si vraechden den coninc van Armenien, Etsijtes oom, wie si was ende van wat geslachte.

Die coninc antwoorde daer op: “Dats mi te hoge ghevraecht. Alsoe mijn suster mi gheseyt [d6vb] ende ontboden heeft, is si van Lymborch eens coopmans dochter. Mer mi twifelt dat alsoe niet en is. Haer wesen ende haer wercken trecken al totter edelheyt.”

Doe seiden die ander heren: “Ghi segt al waer, want alle edelheyt sietmen uut haer blijcken!”

---

1. in hadde: in gedroeg

2. venesoene: wild

3. ghebacke: (vlees)pasteien

4. sukereye: confituur

5. geleye: pudding [?]

6. sormechteye: (zoet) dessert [?]

Aldus so was Margrieta van elckerlijc ghepresen ende gheeert ende dat om haer seegbaricheit¹ wille. Daer bi seyt men: Gheen dinck en betaemt den maechden badt dan eerbaer te sijn ende seegbarich van manieren, vriendelic van ghesichte, lieflic van spraken, hatende alle vileynnicheden. Also Margrieta dede.

Dat laet ick daer ende wil scriven van die vromicheit vanden heeren die daer ternoyen sullen. Want alst bancket ghehouden was, elc schiet vriendelic van daer, ende si namen orlof aenden keiser ende aen sijn dochter, ende si ghinghen elc in haer logijs, daer sy ghelogiert waren.

---

1. seegbaricheit: zedigheid

maechden alleen en si dede margriet
 ten bi haer sitten. dat behaechde erlij
 tes wel. mer die grauinne niet. wāt si
 droech haer en nijt om datmen mar
 grieten also cerde houē haer. want si
 margrietē noch quade ionste droech.
 Si aten en si droncken en maechten
 goede ciere. ghelijc men in houe vā
 eeren gewoonlic is. En nae die mael
 tūt ghincmē danlen en bedriuen ghe
 noechte vā allen hof danlen. daer hē
 etlijtes so in hadde. dats hē elck lof en
 eer toe sepe. Die kepler verbljide in
 die groote triumfhe die daer was be
 dieuen. en so deden ooc alle die heren
 en die pūncen. en al datter was in die
 sale. Des sauenten ten banquette foe
 quā te houe die conic vā crachouwē.
 en die coninc vā armenien. die herto
 ghe vā poelgen en vā calaberen. die
 coninc van napels. so dat daer bedri
 uen was seer grote triumfhe. Ende
 men sach meer op margrieten van
 lymborch. dāt dede op al datter was
 nochtans waren daer vele schoone
 maechdē en vrouwen. mer margrie
 tens schoonheyt nam verre wt houē
 alle daer. Daer was eē grote pla
 sance vā heeren en vā vrouwē. daer
 was bedriuen een grote costelicheyt.
 Daer was alle maniere vā venesoe
 ne. alle manieren vā ghebache. si ke
 reye. gelepe formechteye en al dat tot
 sulcken herē houe dient. Die viemde
 herē saghe seer op etlijtes. om dat hy
 altoos ontrent margarieten was. si
 pepnsē alst waer was. dat hūste seer
 lief hadde. en si vraechdē den coninc
 vā armenie etlijtes oom. wie si was
 en vā wat geslachte. Die coninc ant
 woorde daer op. dats mi te hoge ghe
 uraecht. alsoe mijn suster mi ghelept

en ontboden heeft is si vā lymborch.
 eens coopmans dochter. mer mi twi
 felt dat alsoe niet en is. haer wesen en
 haer werckē treckē al totter edelheyt
 Doe seide die ander heren ghi segt al
 waer. want alle edelheyt siemen wt
 haer blijcken. Aldus so was margrie
 ta vā elckerlijc ghepriesen en gheēert
 ende dat om haer seegbaricheit wille
 Daer bi sepe men. gheen dincken be
 taemt dē maechdē badt. dā eerbaer
 te sijn en seegbarich van manieren.
 vriendelic vā ghelichte. lieflic vā spra
 ken. hatende alle vilepnnicheidē. also
 margrieta dede. Dat laet ich daer. en
 wil scriuē van die vromicheit vā dē
 heerē die daer ternopen sullen. want
 alst bancket ghehoude was. elc schiet
 vriendelic van daer. en si namē olof
 aenden keiser. en aen sijn dochter. en
 si ghinghen elc in haer logijs. daer sy
 ghelogiert waren.

Hoemē die vesperpe dede. daer elc
 edel man brochte sijn wapen der ion
 gher keplerinne. en margrieta van
 lymborch sach bi haer op ter tinnen.
 en met vele ander maechden.

Dat. xxxij. capittel.

Des moighens als dē dach aē
 quam. ghinghē die herautē en
 haelden die maechdē en die vrouwē
 om te comē ter tafelen om tontfane
 die verwapeninghe vā dē coningē
 herroge en grauen. ridders en baen
 rooten die daer ternopen soudē om
 den prijs. In den iersten ghinc ter tyn
 nen des keplers dochtere. die welke
 ontboot margrieten vā lymborch bi
 haer te comē met hare maechden. al
 so ginghē die herauten om margrie
 ten. en si haelden haer by der kepler
 innen daer margrieta minlijc toe be

Hoemen die vesperye dede, daer elc edel man brochte sijn wapen der jongher keyserinne, ende Margrieta van Lymborch lach bi haer opter tynnen ende met vele ander maechden.

Dat .xxxij. capittel.

Des morghens als den dach aen quam, ghinghen die herauten ende haelden die maechden ende die vrouwen om te comen ter tafelen¹ om tontfane die verwapeninghe² vanden coningen, hertogen ende graven, ridders ende baenrootsen, die daer ternoyen souden om den prijs.

Inden iersten ghinc ter tynnen des keysers dochtere, die welcke ontboot Margrieten van Lymborch bi haer te comen met haren maechden. Also ginghen die herauten om Margrieten, ende si haelden haer by der keyserinnen, daer Margrieta minlijc toe be-[e1ra]reet was, ende si quam ter tynnen bi der keyserinnen Eresebia, diese minnelijc ontfinc. Daer ghinc Margrieta sitten bi der jonger keiserinnen, ende die herauten stonden bereet beneden op een stellagie,³ ende dat om tontfaen die wapenen vanden heeren dier quamen ter vesperyen.

Doen sloeghen des keysers trompetten op, ende al daer quam ghereden die coninc van Armenien, ende hi bracht sijn wapen ter taveele vanden maechden, als die ternoyen wilde omme den prijs. Margrieta die hinc sijn wapen uuten name vanden keyser aent taveel.

Doen quam aldaer ghereden die coninc van Crackouwen ende die presenteerde den herauten oock sijn wapen om al daer te hangen ter tynnen⁴ bi den maechden, dwelc also gedaen was van Margrieten.

Doen quam die coninc van Napels ende bracht ooc der gelike sijn wapen als die coninghen van te voren.

Doen quam die hertoghe van Calaberen, ende die hertoge van Poelgen.

Daer nae so quam die grave van Athenen.

Doen quam Etsijtes, seer costeliken te paerde, ende hi presenteerde daer ooc sijn wapen, ende dat nae wapen recht. Hi besach seer die schoone vrouwen, mer meer nae Margarieten dan alle die ander. Die

---

1. tafel: tableau, waaraan de wapentekens van de deelnemers opgehangen worden.

2. verwapeninghe: heraldiek

3. stellagie: tribune

4. ter tynnen: hoog aan de muur

reet was. en si quam ter tynne bi der
 heplerinnen crelebia diese minnelijc
 ontfinc. Daer ghinc margrieta sitte
 bi der ionger keiserinne. en die herau
 ten stonde bereet benede op een stel
 lagie. en dat om tontfaen die wape
 nen vandē heerē dier quamē ter ves
 perpen. Doen sloeghen des heplers
 trompetten op. en al daer quā ghere
 dē die conic vā armenie. en hi bracht
 sijn wapen ter taveele vandē maech
 den. als die ternoyen wilde omē den
 prijs. Margrieta die hinc sijn wapē
 wte name vandē hepler aent taveel
 Doen quā aldaer gheredē die coninc
 van crachouwen. en die presenteerde
 den herauten ooch sijn wapen. om al
 daer te hangē ter tynne bi dē maech
 den. dwelc also gedaen was vā mar
 grieten. Doen quā die coninc van na
 pels en bracht ooc der gelike sijn wa
 pen. als die coninghen van te voren
 Doen quā die hertoghe vā calaberē
 en die hertogē vā poelgen. daer nae
 so quam die graue vā athenen. doen
 quam etlytes seer costelike te paerde
 en hi presenteerde daer ooc sijn wapē
 en dat nae wapē recht. hi besach seer
 die schoone vrouwen. mer meer nae
 margarieten dan alle die ander. Die
 herauten namē sijn wapen. en si ga
 uenle margrieten diese seer besach en
 si hincde bi des vaders wapen Doen
 quam al daer ghereden euac etlytes
 neue. en hy presenteerde al daer ooch
 sijn wapen den herautē. en die gauē
 se margrieten om te hanghen by die
 ander wapenē dat also gedaen was
 Doen quamē alle die baenrootheserē
 en brochten ooc elc sijn wapen ten ta
 ueele waert. dat seere tierlich om sien
 was. want die vesperpe duerde van

den thienē tot des sauonts ten seffen
 toc. eer dat die vesperpe gedaen was
 Mer dies banckenteerde si opten ta
 ueele. want die maechdē en die vrou
 wen waren daer seer eerlike gedient
 vā menighe hande costeliker spijlen
 dat welke die moghende hepler alte
 mael dede doen. En als doen die ves
 perpe ghedaen was. so ghinc die he
 plerinne en margrieta ter salen bi den
 hepler. diese seer weerdeliken ontfinc
 Doen ghinghē si die handē wafschē
 en droghen. om te bancketeren met
 grooter ghenoechten. en daer blieden
 die montfloeyten basunen. daroenē
 trompetten. schalmeyen. en allet ghe
 ne datter mupshē aen gaet vā spele
 was daer vergadert. Ter wijlen dat
 die heeren en vrouwen en die maech
 den aldus waren int banckenteeren
 en in groter vuerchden en bliscapen
 So was hē etlytes en euac sijn neue
 bereedende om al daer ten banckete
 te doene eē costelike mommerpe. als
 ghi horen sult. In den iersten waren
 daer vierentwintich toorts diaghers
 alle te samen ghecleet met fluweelen
 wambaplen dootsheden. binnē ghe
 uodderet met gouden lakenē. dancen
 sach blincken door dat ghesneden flu
 wele. Die housen warē root scharla
 ken. gheboort met swarten fluwele.
 Etlytes en al die momers warē ghe
 cleet met half silueren lakenē. en met
 half gouden lakenen. en dat silueren
 laken door stiet met oorsauerpen. Al
 dus quamen si metten toorsen voor
 hem lieden gaende tot dat si quamen
 voor des kisers vallaps. Etlytes en
 euac waren beyde alleens ghecleet.
 en die vierentwintich mommers der
 gelike. en hebbende alle leens plum a

herauten namen sijn wapen, ende si gavense Margrieten, diese seer besach, ende si hincse bi des vaders wapen.

Doen quam al daer ghereden Evac, Etsijtes neve, ende hy presenteerde al daer oock sijn wapen den herauten, ende die gavense Margrieten om te hanghen by die ander wapenen, dat also gedaen was.

Doen quamen alle die baenrootsheren ende brochten ooc elc sijn wapen ten taveele waert, dat seere cierlick om sien was, want die vesperye duerde van [e1rb] den thienen¹ tot des savonts ten sessen² toe, eer dat die vesperye gedaen was. Mer dies³ banckenteerden si opten taveele, want die maechden ende die vrouwen waren daer seer eerliken gedient van menigherhande costeliker spijsen, dat welcke die moghende keyser alte mael dede doen.

Ende als doen die vesperye ghedaen was, so ghinc die keyserinne ende Margrieta ter salen bi den keyser, diese seer weerdeliken ontfinc. Doen ghinghen si die handen wasschen ende droghen om te bancketteren met grooter ghenoechten. Ende daer bliesen die montfloeyten, basunen, claoenen, trompetten, schalmeyen, ende allet ghene datter muysyken aen gaet van spele, was daer vergadert.

Ter wijlen dat die heeren ende vrouwen ende die maechden aldus waren int banckenteeren ende in groter vruechden ende blijscapen, so was hem Etsijtes ende Evac, sijn neve, bereedende om al daer ten banckette te doene een costelike mommerye,⁴ als ghi horen sult: Inden iersten waren daer vierentwintich toorts draghers, alle te samen ghecleet met fluweelen wambaysen doorsneden,⁵ binnen ghevoodert met gouden lakenen, datmen sach blincken door dat ghesneden fluweele. Die kousen waren root scharlaken, gheboort⁶ met swarten fluweele. Etsijtes ende al die mommers waren ghecleet met half silveren lakenen ende met half gouden lakenen, ende dat silveren

---

1. van den thienen: vanaf 10 uur 's ochtends

2. savonts ten sessen: tot 18:00

3. Mer dies: Daarom (lunchten de vrouwelijke toeschouwers in hun 'skybox'.)

4. mommerye: verkleedpartij / toneelstukje — Dit versterkt het gevoel dat de bewerkte van *Margrieta van Limborch* affiniteit heeft met toneel.

5. doorsneden: met modieuze split

6. gheboort: afgezet

laken door stict met oorfaveryen.¹ Aldus quamen si metten toortsen voor hem lieden gaende tot dat si quamen voor des keisers pallays. Etsijtes ende Evac waren beyde alleens ghecleet, ende die vierentwintich mommers der gelike, ende hebbende alleleens² pluma-[e1va]ghen,³ hoeden ende bonetten van gouden laken, ende si quamen in die sale daer men dat bancket hielt. Die keyser sachse te wonder aen door die grote costelicheit dyer bedreven was, ende men wiste niet wie datse waren. Dan⁴ Margrieta vermoede dattet Etsijtes was, maer niet wel en wiste sijt. Daer ghinghen die speellieden spelen alderhande hof dansen. Evac nam die keiserinne ende Etsijtes die nam Margrieten, ende si dansten eenen hofdans. Ende die ander heren namen elc een cameriere metter hant, also datter menighen schoonen hofdans [e1vb] was ghedanst ende die handen te samen geduut⁵ uut amoruesheden, so dat elc der liefster gaf een teeken van minnen. Dese dansinge ende hoveringe⁶ duerde over middernacht eer dat si vanden anderen schieden, ende elc ghinc in sijn ruste.

Die keiser ginc in sinen vrede, ende die ander heren ende vrouwen ooc des ghelike, also dat si schieden met ghenoechten. Ende elc peysde om deere te behalen inden ternoy.

---

1. oorfaveryen: goudwerk

2. alleleens: hetzelfde als 'alleens': identieke

3. plumaghen: pluimen

4. Dan Margrieta: Margrieta echter

5. geduut: geduwd — een voor omstanders onzichtbaar kneepje in de hand is een sterk erotisch geladen signaal.

6. hoveringe: feest

ghen hoeden en bonetten vā goudē
 lakē. en si quame in die sale daer mē
 dat bancket hielt. Die keiser sachse te
 wōder aen. doot die grote costelicheit
 ower bedriue was. en men wiste niet
 wie datse warē. dan margrieta ver-
 moede dattet etlijtes was. maer niet
 welen wiste sijt. Daer ghinghen die
 speelliedē spelen alder hāde hof dan-
 sen. Enat nam die keiserinne. en etlij-
 tes die nam margriete. en si dansten
 eenē hof dans. En die ander herē na-
 men elc een cameriere metter hāt. al-
 so datter menighē schoone hof dans

was ghedans. en die handē te same
 geduit wt amouetheidē. so d; elc der
 liefster gaf een teekē vā minnē. Dese
 dansinge en houeringe duerde ouer
 middernacht. eer dat si vādē anderē
 schieden. en elc ghinc in sijn ruste. Die
 keiser ginc in sine viede. en die ander
 herē en vrouwē ooc des ghelike. also
 dat si schiedē met ghenoechtē. En elc
 peploe o deere te behalē indē ternoyp.
 ¶ Hoe dat dē ternoyp ghehoudē was
 en hoe dat etlijtes en euac den danck
 en den prijs hadden.

¶ Dat. xxxij. capittel.

